

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW w WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z

Nr **6104**
PODKARPACKIE

1. Obiekt **612/30/1/04**

PROCHOWNIA "NA OSTROWIU" RDZENIA TWIERDZY PRZEMYŚL

2. Czas powstania

ok. 1880 r.

3. Miejscowość

P R Z E M Y Ś L

4. Adres

ul. Łętowska

Nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo **przemyskie**

gmina **miejska Przemyśl**

6. Poprzednie nazwy miejscowości

--

7. Przynależność administracyjna 1. VI. 1975r.

województwo **rzeszowskie**

powiat **Przemyśl**

8. Właściciel i jego adres

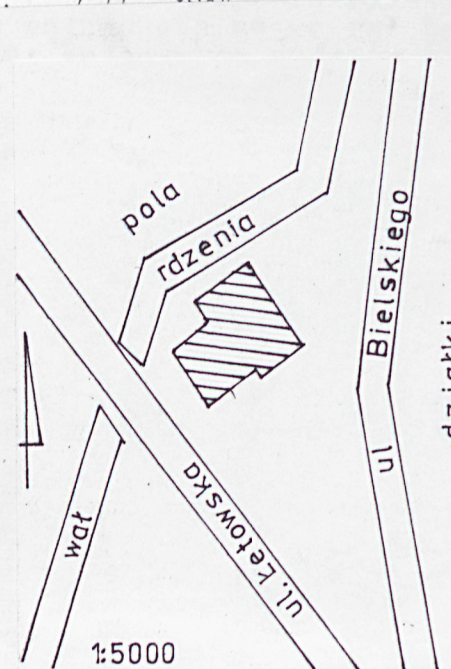
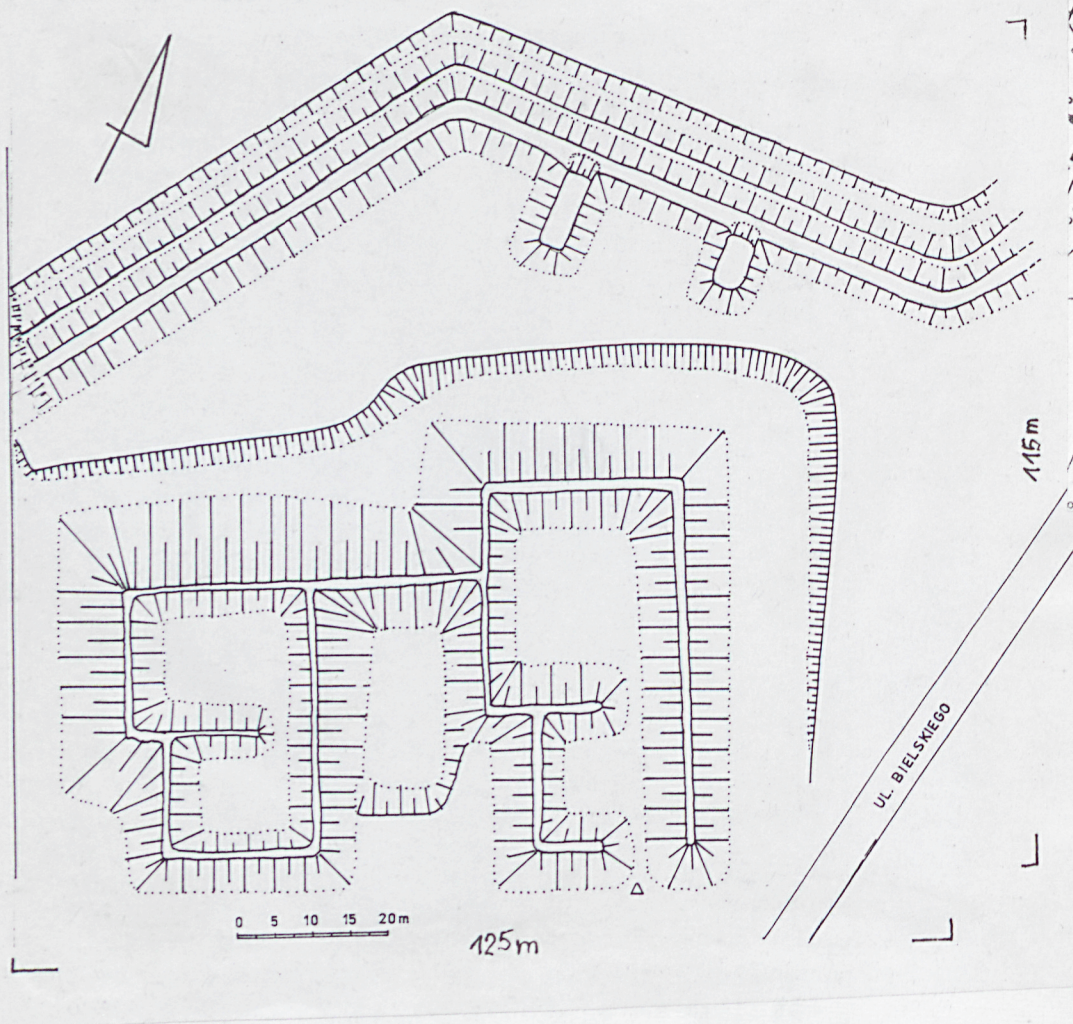
Gmina Miejska Przemyśl

9. Użytkownik i jego adres

Nie użytkowana

10. Rejestr zabytków

Nr **A-1600** data **1.06.2010**
21.04.2017

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Budowę nowoczesnych umocnień Przemyśla rozpoczęli Austriacy w 1 poł. XIX w. W pierwszym etapie, do roku 1856 powstały zasadnicze obwałowania miasta, które znacznie wysunięte na zewnątrz w stosunku do średniowiecznych i późniejszych fortyfikacji miejskich, przebiegały ciągłą linią po grzbietach wzniesień dominujących nad Przemyślem od strony północnej, zachodniej i południowej.

Po 1870 roku zapada decyzja o przekształceniu dotychczasowego obozu warownego w półstałą, a następnie w latach 1877-1885 w stałą twierdzę pierścieniową. Ciężar obrony przenosi się na forty i inne obiekty oddalone od centrum miasta o kilka kilometrów.

Wzrost znaczenia Twierdzy Przemyśl spowodował również konieczność rozwoju i rozbudowy jej zaplecza logistycznego i magazynowego. Około roku 1880 powstaje w mieście kilkanaście magazynów amunicji, prochu i dynamitu. Rozmieszczone są one głównie przy zachodnim i południowym froncie obrony, w sąsiedztwie szańców i fortów i skomunikowane zostają z głównymi ciągami dróg fortecznych. Przeważnie są to obiekty betonowe o potężnych sklepionych komorach. Występują także składy w formie prostszych i lżejszych konstrukcji zabezpieczone - przed skutkami ewentualnej eksplozji, wysokimi nasypami ziemnymi. Taki typ prezentuje przedmiotowa prochownia, oznaczona na planie Przemyśla z końca XIX w jako "Dynamit Mag".

Murowane, bądź drewniane magazyny z jej wnętrza zostały rozebrane po 1945 r.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie instalacje)

Sytuacja - Położona jest w lewobrzeżnej części Przemyśla -Zasaniu, na terenie płaskim, wewnątrz obwałowań - między dziełami N XVIIb Dynamit, a N XVIIIa Strzelnica, u zbiegu ulic Bielskiego i Łętowskiej, na obszarze uprawianym rolniczo.

Materiał - Nasypy ziemne, betonowa obudowa wylotu kanału odwadniającego obiekt wyposażona w haki do zakładania kraty.

Rzut
Bryła - Nasypy osłonowe budynków prochowni tworzą dwa zespoły różnej wielkości prostokątów stykających się krótszymi bokami tworząc uskok z jednej strony. Z przeciwnej strony dłuższe boki są wspólne. Obydwa zespoły: północny i południowy powiązane są od zachodu poprzecznym wałem, za którym ku wschodowi zaznacza się obniżenie terenu, też na planie prostokąta, spełniającego być może funkcję zbiornika gromadzącego nadmiar wody opadowej. Wejście do wnętrza mieści się we wschodnim wale północnego segmentu, położonego nieco wyżej od południowego. Wnętrza płaskie, ze śladowymi podwyższieniami, na których stały obiekty magazynowe. Masyw wałów prochowni wyraźnie góruje nad terenem. Obydwa zespoły oddzielone są skarpą - przebiegającą równolegle do zachodniej i północnej korony wałów - od wałów rdzenia, który w tym miejscu posiada kleszczowe załamanie. Jedno z ramion kleszczy zaopatrzone w dwie, różnej wielkości poprzecznice.

Instalacje -kanalizacja odwadniająca

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa całości /do fosa wału rdzenia łącznie/ ok.9000m ²	16. Przeznaczenie pierwotne Prochownia	17. Użytkowanie obecne Nie użytkowana
18. Praca budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Nie były prowadzone		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycia dachu, wyposażenie i instalacje) Nasypów ziemnychdobry. Zbiornik "retencyjny" zamulony zaśmiecony i porośnięty samosiewami.Lokalne wysypiska śmieci. Wylot kanału odwadniającego - od strony ul. Łętowskiej - pozbawiony kraty.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Wpisać do rejestru zabytków.Oznakować,oczyścić,wyciąć samosiewy.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt. numer i miejsce przechowania)

Karta ewidencyjna tzw zielona.Opr.J.Bogdanowski 1965r.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Krzysztof Szuwarowski, 10.1998r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr K. Szuwarowski, 10.1998r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograf. mgr K. Szuwarowski, 04.1998r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów PSOZ Przemyśl

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

22. Bibliografia

J.Bogdanowski-Twierdza Przemyśl.w:Teka Konserwatorska
Polska Południowo-Wschodnia
Rzeszów 1991

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

27. Załączniki

Inkasko - zdjęcia

1. Miejscowość

P R Z E M Y Ś L

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

PROCHOWNIA "NA OSTROWIU"

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia

Widok ogólny wałów prochowni od strony wschodniej

Wnętrze północnego, największego segmentu

Wnętrze mniejszego południowego segm.

Wkładkę założył: mgr K. Szuwarowski, 10.1998r. *K. Szuwarowski*
(imię i nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ Przemyśl

Wejście do północnego zespołu

Wylot kanału odwadniającego południowy segment

Widok poprzecznic jednego z ramion kleszczy
wału rdzenia